

Sygn. akt

POSTANOWIENIE

Dnia 8 marca 2013 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie II Wydział Cywilny
w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Wolski

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2013 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa

A R

przeciwko

M R

o rozwód

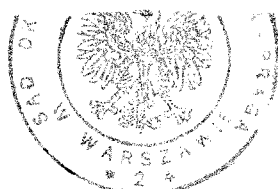
w przedmiocie zwrotu z urzędu kosztów sądowych

postanawia:

przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu następujące pytanie
prawne, czy:

art. 79 ust. 1 pkt. 3 lit. b) ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach
sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz.
594 ze zm.) w zakresie, w jakim nie przewiduje zwrotu połowy opłaty od
pozwu o rozwód w razie orzeczenia rozvodu na zgodny wniosek strony
z winy pozwanego, jest zgodny z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3
Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej?

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność stwierdzam

[Handwritten signature]
Bogdan Wolski

UZASADNIENIE

I. Stan faktyczny sprawy.

1. A R wytoczyła powództwo przeciwko M R o rozwód.
2. A R wniosła opłatę od pozwu w wysokości 600 zł.
3. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie postanowieniem z dnia listopada 2012 r. ustanowił kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego.
4. Na rozprawie w dniu lutego 2013 r. strony wniosły zgodnie o orzeczenie rozwodu z winy pozwanego.
5. W wyroku z dnia lutego 2013 r. Sąd orzekł rozwód małżonków uwzględniając zgodne wnioski stron o orzeczenie rozwodu z winy pozwanego.

II. Zagadnienie konstytucyjne.

1. Na gruncie obowiązującej ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. j. Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.; dalej: „ustawa”), przewidziano konieczność dokonania z urzędu, a więc także bez wcześniejszego wniosku złożonego przez stronę postępowania, zwrotu części lub całości uiszczonej opłaty od pisma. Warunki i okoliczności, w jakich następuje zwrot opłaty zostały w szczegółowy sposób opisane w art. 79 ustawy. Analiza art. 79 ustawy wskazuje, iż ustawodawca przewidział obowiązek zwrotu opłaty, jeżeli:

- a) strona z jakichkolwiek powodów nie podjęła czynności warunkujących skuteczne wniesienie pisma i rozpoznanie zawartego w nim żądania (art. 79 ust. 1 pkt 1 lit a i b) lub cofnęła pismo (art. 79 ust. 1 pkt 1 lit. b, art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. a, art. 79 ust. 2),
- b) wniesiono zasadny środek odwoławczy lub środek zaskarżenia (art. 79 ust. 1 pkt 1 lit. c do lit. g),
- c) na skutek uprawomocnienia się nakazu nie istnieje konieczność kontynuowania postępowania (art. 79 ust. 1 pkt 2 lit. c i d),
- d) nie istnieją podstawy do rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej lub skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 79 ust. 1 pkt 2 lit. b),
- e) strony zawarły przed sądem ugode lub przedstawiły zgodne i określone przez ustawę wnioski co do przedmiotu sprawy (art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b i c).

2. Wynika z powyższego, iż ustawodawca przyjął między innymi, iż dobrodziejstwo zwrotu opłaty dotyczyć ma sytuacji, gdy strony poprzez swoje czynności, na wstępnym etapie postępowania lub w jakimkolwiek jego stadium, stworzą warunki do zakończenia postępowania w sposób formalny lub merytoryczny bez konieczności podejmowania dalszych czynności sądowych. Z taką sytuacją mamy do czynienia zarówno w przypadku zawarcia przez strony ugody, jak też orzeczenia rozwodu przy uwzględnieniu zgodnych wniosków o orzeczenie rozwodu bez orzekania o winie. Zatem w sprawie o rozwód, w której strony pozostawały ewentualnie początkowo w sporze co do orzeczenia winy za rozkład pożycia, a następnie, nawet po długotrwałym postępowaniu, ale przed zamknięciem rozprawy, zgodnie wniosły o orzeczenie rozwodu bez orzekania o winie, zaistnieje konieczność

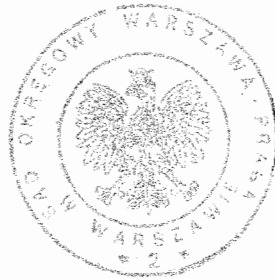
zwrotu połowy opłaty od pozwu. Zwrot części tej opłaty jest niewątpliwie korzystny dla obu stron postępowania, gdyż strona, która dokonała opłaty uzyska niezwłocznie zwrot części wydatkowanej kwoty. Natomiast druga strona, w ramach rozstrzygnięcia o kosztach procesu, zostanie ewentualnie obciążona obowiązkiem zwrotu na rzecz strony przeciwnej jedynie połowy pozostałej części opłaty, a więc $\frac{1}{4}$ uiszczonej początkowo opłaty od pozwu.

3. W ocenie Sądu pytającego nie sposób dostrzec jakiegokolwiek racjonalnego uzasadnienia dla istnienia i dalszego utrzymywania sytuacji braku obowiązku zwrotu części opłaty uiszczonej od pozwu o rozwód w sprawie, w której strony zgodnie wniosły o orzeczenie rozwodu z winy obojga małżonków lub jednego z nich. Także bowiem w takiej sprawie przedstawienie przez strony zgodnego stanowisko skutkować będzie ograniczeniem zakresu czynności sądowych poprzedzających wydanie wyroku, a więc spowoduje co do zasady skrócenie czasu trwania całego postępowania.

4. Obowiązujące przepisy nie przewidują obowiązku zwrotu połowy opłaty od pozwu w sprawie, w której wydane orzeczenie uwzględnia zgodne wnioski stron o orzeczenie rozwodu z winy strony pozwanej. W ocenie Sądu pytającego funkcjonujące pominięcie ustawowe uchybia sprawiedliwości proceduralnej chronionej art. 45 ust. 1 Konstytucji, a istniejące w tym zakresie wyłączenie nie ma uzasadnienia w postanowieniach art. 31 ust. 3 Konstytucji. Niezrozumiałe jest ograniczenie zwrotu części opłaty od pozwu jedynie do przypadku orzeczenia rozwodu na zgodny wniosek strony bez orzekania o winie i wykluczenie takiego uprawnienia w innych postępowaniach, w których stanowisko stron będzie zgodne, ale w innym sposób, niż aktualnie wymagany przez ustawę. Obowiązująca regulacja dotycząca zwrotu części

opłaty w sytuacji orzeczenia rozwodu na zgodny wniosek stron bez orzekania o winie służy niewątpliwie interesom stron postępowania, ale leży też w interesie wymiaru sprawiedliwości. W analogiczny sposób należy ocenić i potraktować także każdą inną sytuację przedstawienia przez strony zgodnych stanowisk co do orzeczenia rozwodu, gdyż istniejące w tym zakresie zróżnicowanie godzi w prawo do ukształtowania sprawiedliwej procedury sądowej (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 marca 2013 r., SK 30/09).

5. Wypełniając dyspozycję art. 32 ust. 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym w zw. z art. 126 § 1 pkt 1 k.p.c., Sąd pytający występuje o rozpoznanie sprawy w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym z udziałem Sejmu i Prokuratora Generalnego.

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność stwierdzam

Sędzią
P. [Signature] niak